

Premi Joaquim Ruyra de novel·la juvenil 2014

Un jurat format per Sebastià Alzamora, Francesc Miralles, Ricard Ruiz, Care Santos i Roser Zúñiga va atorgar a aquesta obra el 41è premi Joaquim Ruyra de narrativa juvenil, convocat per Òmnium Cultural amb la col·laboració de la Fundació Enciclopèdia Catalana.

Primera edició: març del 2015

Segona impressió: març del 2015

Disseny de la coberta i de l'interior: Mariano Rolando

Fotografia de la portada: "Free your mind" de Catrin Welz Stein

Il·lustracions de l'interior: Teo

Edició: David Monserrat

Coordinació editorial: Anna Pérez i Mir

Direcció editorial: Iolanda Batallé Prats

© Alejandro Palomas, 2015, del text

© la Galera, SAU Editorial, 2015 per aquesta edició

Bridge és un segell de l'editorial la Galera

La Galera, SAU Editorial

Josep Pla, 95 – 08019 Barcelona

<http://www.lagaleraeditorial.com/ca/segellbridge>

lagalera@lagaleraeditorial.com

facebook.com/editoriallagalera twitter.com/editorialgalera

Imprès a Liberdúplex

Ctra. BV 2249. Km 7,4

Polígon Ind. Torrentfondo. 08791 Sant Llorenç d'Hortons

Dipòsit legal: B-1.551-2015

Imprès a la UE

ISBN 978-84-941857-4-8

Qualsevol mena de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra resta rigorosament prohibida i estarà sotmesa a les sancions establertes per la llei. L'editor faculta el CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprògràfics, www.cedro.org) perquè n'autoritzi la fotocòpia o l'escaneig d'algun fragment a les persones que hi estiguin interessades.

Per a l'Angélica, que no se'ns obliidi.

*Per al Rulfo, perquè m'ensenyes a mesurar cada dia
l'ètica amb el cor.*

El camí és el mateix per a tothom.
El destí també.

I

EL PRINCIPI DE TOT PLEGAT

Guillem

TOT VA COMENÇAR el dia que la senyoreta Sònia va preguntar una cosa. A les finestres, hi havia un sol groc i rodó, i les fulles de les palmeres es movien com quan el papa es desperta aviat i em diu adéu amb la mà a la porta del col·legi, i com que és ple hivern i fa molt de fred, du posats els guants verds.

La senyoreta Sònia va aixecar-se de la seva taula, que és la del professor perquè és la més gran, i després va picar de mans i l'aire va omplir-se de guix. També va tossir una mica. La Nàzia diu que va ser pel guix, que et deixa el coll com si et mengessis un polvoró i et queda la saliva seca, i de vegades, si no beus aigua, fa que et vomitis al damunt.

—Ara, abans d'anar al pati, vull que em respongueu una pregunta —va dir. Aleshores va gi-

rar-se cap a la pissarra, va agafar un guix vermell i, amb lletres molt grosses, va escriure-hi:

QUÈ VULL SER QUAN SIGUI GRAN

De seguida vam alçar la mà (tothom, fins i tot el Xavier Aguilar, que només en té una, perquè l'altra no va sortir quan va néixer, i la que té la mou així en l'aire, molt ràpid). La senyoreta va fer que no amb el cap més de cinc vegades.

—Ordenadament, nens.

Vam començar per la primera fila i vam seguir fins a l'última, que és on jo m'assec. La senyo va apuntar finalment:

Tres futbolistes del Barça, un de l'Espanyol, un del Reial Madrid, un del Manchester i un Iniesta

Sis Rafas Nadal

Dues models molt altes

Una princesa (la Nàzia)

Un metge ric

Tres Beyoncés

Un Batman

Un pilot de nau de l'espai de videojocs

Dos presidents del món (els bessons Rosón)

Una famosa de les que surten per la tele
Una veterinària de gossos grans
Una guanyadora de *La Voz kids*
Un campió del món als jocs olímpics

Quan em va tocar a mi, el Mateu Narváez va fer un rot i tothom va riure, però de seguida van callar perquè a la senyoreta no li agraden els rots ni els pets, i va posar el cap així i va dir «xxxxt, Mateu!» dos vegades.

I després va mirar-me.

—Guillem?

La Nàzia em va fer un cop de colze i va riure tapant-se la cara amb les mans. Sempre es tapa la cara perquè diu que al Pakistan, si les nenes riuen alt i amb la boca oberta, els pares s'enfaden perquè riure així està molt malament.

—A mi... a mi m'agradaria ser la Mary Pop-pins —vaig dir.

La senyoreta es va dur les mans al coll i em va semblar que potser s'havia constipat i que li feia mal, tot i que no em va donar temps a preguntar-l'hi perquè de seguida va sonar la campana i vam començar a treure els entrepans de les mot-xilles per sortir al pati.

—Tu queda't un segon, Guillem, fes-me el favor —va dir. I tot seguit—: Els altres podeu sortir.

Quan tots van marxar, la senyoreta va venir fins al meu pupitre i va seure a la taula de l'Artur, que no ve a classe des d'abans de Nadal perquè un dia vam anar d'excursió a un museu, on guardaven molts planetes, i va caure per unes escales i va trencar-se la cama, cinc dents i dos dits.

—A veure, Guillem, explica'm això que t'agradaria ser la Mary Poppins quan siguis gran... —va dir-me.

No vaig dir res perquè la Nàzia, que moltes tardes s'asseu a la caixa del supermercat amb la seva mare i sap moltes coses de la gent gran, comenta que quan els clients diuen la frase així, amb la barbeta una mica alçada, és que no han acabat de parlar i cal esperar una mica perquè estan pensant què diran.

—No t'estimaries més ser... una altra cosa? —va preguntar-me la senyoreta, tocant-se la piga que té a un costat de la boca.

—No, senyo.

La senyoreta Sònia va fer «bfffff» pel nas i va somriure. Aleshores vaig recordar que la mama

m'havia dit que de vegades, quan les persones que no són nens callen, no és que hagin acabat de parlar, sinó que paren per no ofegar-se o alguna altra cosa, ara mateix no ho recordo, vaig seguir sense dir res.

—I digue'm, Guillem —va dir-me traient l'aire pel nas com el gat de la senyora Consol, que era la portera de casa abans que ens canviéssim al pis d'ara—. Per què t'agradaria ser la Mary Poppins?

—Perquè vola, senyo.

La senyoreta va fer «mmmm» i després va gratar-se el front una mica.

—Però els ocells també volen, no?

—Sí.

—I no t'agradaria ser un ocell? —va dir.

—No.

—Per què no?

—Doncs... perquè si fos un ocell, no podria ser la Mary Poppins.

La senyoreta Sònia va tornar a treure aire pel nas i, com que no va dir res més, ens vam quedar callats un altre cop, ara una estona llarga. Aleshores va estrènyer la boca cap a un costat, com fa el papa, i va estossegar.

—I digue'm —va dir—. Per quines altres coses t'agradaria ser la Mary Poppins?

—Doncs... perquè té un paraigua que parla i una maleta antiga d'on surten molts mobles gratis... i poders perquè els calaixos s'ordenin tot sols... i perquè quan no està treballant viu al cel, tot i que també neda per sota el mar, amb els peixos i els pops.

—Viu al cel?

—Sí.

La senyo va tancar els ulls molt a poc a poc. Aleshores em va fer així al cap, com despenyant-me una mica.

—Guillem —va dir—. Tu saps que la Mary Poppins és... màgica, oi que sí?

—Sí.

—Vull dir que no és com nosaltres.

—No.

—El que vull dir-te és que la Mary Poppins és un personatge de conte, com el Superman, o com el Harry Potter o la Matilda... o el Bob Esponja. O sigui que existeixen, però no existeixen. Ho entens?

—No.

—Doncs que no són com nosaltres perquè no-

més existeixen en la fantasia —va dir. I també—:
O el que és el mateix: no podem tocar-los per-
què són... inventats.

—La Mary Poppins sí que existeix.

—Ah, sí?

—Sí.

Em va mirar i va somriure una mica.

—I on és?

—Ara no ho sé, però viu a Londres, perquè
allà parlen anglès. Jo la vaig conèixer. A l'agost,
quan allò del pont de la mare de déu, la mama i
el papa em van portar de viatge a veure-la. Vivia
en un teatre, amb els seus animals, i cantava. I
quan va acabar i tothom va marxar, ens va dei-
xar entrar a la seva habitació i em va explicar
algunes coses.

—Ah, vaja —va dir la senyo, i es va tocar la
piga. I de seguida—: Com ara quines coses?

—És que és un secret, senyo.

Aleshores va sonar el timbre que diu que ja
portem la meitat del pati gastat i la senyo va tor-
nar a mirar el rellotge gros que hi ha damunt de
la pissarra.

—D'acord —va dir. Va quedar-se en silenci
com si pensés molt seriosa i després va girar-se—.

Bé, ara surt al pati. A veure si encara no tindràs temps de menjar-te l'entrepà...

Mentre jo guardava els llibres al calaix i treia l'esmorzar de la cartera, ella va anar a la seva taula, s'hi va asseure i es va posar a escriure una cosa a la llibreta, i aleshores jo vaig sortir al passadís. La Nàzia m'hi esperava davant dels lavabos. Em va dir:

—Per què has trigat tant?

—Per res.

—T'ha castigat?

—No.

—Ah.

Va retirar-se el vel rosa del cap i va fer un glop de suc de taronja. I també va dir:

—Vinga, corre. Vull ensenyar-te una cosa.

Sònia

TOT VA COMENÇAR la tarda en què vaig decidir fer una trucada que havia estat ajornant des de feia unes quantes setmanes.

—M’agradaria parlar amb vostè del Guillem, senyor Antúnez —li vaig dir a l’home que m’escoltava a l’altra banda de la línia. Va haver-hi un lleu silenci i de seguida ell va voler saber més coses, però em vaig limitar a dir-li amb un to de veu suau però alhora ferm—: Si no li importa, m’estimaria més comentar-ho amb vostè en persona aquí, al centre.

Vam quedar a veure’ns un parell de dies després. Quan el pare del Guillem va arribar a l’escola, era el torn del dinar dels més petits i el xivarri que arribava dels menjadors de la planta baixa se sentia des del passadís. Vaig esperar-lo a la sala dels professors. Després d’encaixar la

mà, el vaig fer passar a un despatx més petit que tenim reservat per a les reunions amb els pares. El Manuel Antúnez és un home jove i corpulent, de poc més de trenta anys, amb els cabells negres, barba descuidada, ulls foscos i una mica axinats, els braços forts i unes mans grosses d'ungles ben retallades. Un cop asseguts, va dir sense contemplacions:

—Vostè dirà.

Vaig ser igual de directa.

—Doncs veurà: li he trucat perquè estic una mica preocupada pel seu fill.

No va semblar que li estranyés. En realitat, tots els pares saben que, quan els truquem perquè vinguin al centre, és perquè alguna cosa no va bé, de manera que hi solen venir expectants, a la defensiva, alguns fins i tot amb temor. Segons jo havia llegit a la fitxa del Guillem, el senyor Manuel Antúnez és mecànic aeronàutic. La fitxa també afegia en un parèntesi: «(a l'atur des de fa poc temps)».

Quan vaig mirar-lo als ulls, em van semblar entristits.

Abans que digués res, vaig preferir avançar-me:

—He pensat que potser podria ajudar-me a...
desxifrar algunes coses del Guillem.

Va arquejar una cella.

—A desxifrar? —va preguntar, enxampat una mica per sorpresa. Tot seguit va deixar anar una riallada seca que no va aconseguir dissimular aquells nervis tan típics de molts pares quan vénen a veure'm durant el curs—. Vaja —va afegir, allisant-se la barba—. Això sona a cosa de-
tectivesca, o a sèrie de polis americana.

Vaig adonar-me que no se sentia còmode i vaig tractar de relaxar-lo.

—El que vull dir és que potser pot ajudar-me a entendre millor el Guillem.

Va fer que sí amb el cap, i va abaixar un instant la mirada. Vaig somriure-li de sobte, i això va semblar que el tranquil·litzava, perquè també ell va somriure, tot i que tímidament. De seguida vaig percebre al meu davant el somriure del seu fill. La mirada era, amb tot, molt diferent. En la del pare hi havia una mena de tristesa que el Guillem no mostrava. O potser era malenconia.

—D'acord —va dir passant-se de nou la mà per la barba—. Pot comptar amb mi.

Vaig respirar fondo abans de prosseguir:

—Abans que res vull que sàpiga que el Guillem és un noi magnífic i gens problemàtic. Al contrari: la seva actitud és immillorable. No hi ha dèficit d'atenció, és actiu i participatiu, optimista, molt entusiasta, i té valors que aporten coses molt vàlides al grup.

El senyor Antúnez va moure el cap a una banda i també va sospirar, però no va dir res. Vaig esperar. Per fi, va semblar que reaccionava.

—Sí, el Guillem és un nen... especial.

—Vostè ho ha dit —vaig indicar—. Aquesta és la paraula: «Especial».

Vaig notar que se li arrugava el front i que tibava el gest. Un cop més, va haver-hi alguna cosa en la seva mirada que em va posar alerta. De seguida vaig veure que el seu «especial» i el meu no eren la mateixa paraula. No, no hi tenien res a veure.

—No s'hi amoïni —va dir, amb un rictus d'irritació—. Ja sé el que vol dir-me: que és un nen molt sensible, que només s'ajunta amb les nenes i que, en comptes de jugar al futbol o al bàsquet al pati, com seria el més normal, llegeix contes de fades i totes aquestes martingales.

Vaig dreçar-me al seient. No em va agradar aquell to de veu. El missatge tampoc.

—No cal que m’ho digui —va afegir amb el mateix to desagradable, aixecant una mà i ensenyant-m’hi el palmell—. Ja ens ho van dir a l’altra escola. I també que els altres nens estaven començant a fer-li el buit, i que alguns es reien d’ell. —Va mirar-me desafador. Aleshores una ombra li va entelar la mirada—. És cosa de la seva mare. Des de petit, el Guillem ha estat sempre massa enganxat a la seva falda, i bé... d’aquí ve això d’«especial», com vostè diu.

Vaig voler tallar-lo, però no em va deixar.

—Però això passarà. Ara que estem tots dos sols hem començat a estar més estones junts i a compartir més coses. Ja sap, d’home a home... Així que, si el que vol dir-me és que el Guillem és... una mica raret, s’ho pot estalviar, perquè ningú no ho sap millor que jo, i ja hi estic posant remei.

Vaig haver d’empassar saliva per no perdre els nervis. En cap cas m’havia preparat per a una situació com aquella. El Manuel Antúnez era molt lluny de la imatge que jo m’havia fet del pare d’un nen com el Guillem. En qüestió de

minuts, la perplexitat havia deixat pas a la sorpresa. I la sorpresa estava començant a convertir-se en ràbia.

—Senyor Antúnez, m'entristeix molt sentir-lo parlar així del Guillem, la veritat —vaig dir, tractant de contenir-me—, sobretot perquè això no té res a veure amb el motiu de la meva trucada. —Va mirar-me i va tornar a arquejar la cella, sobtat—. Sincerament, si creu que l'he fet venir per jutjar el seu fill, o per desqualificar-lo, sento molt dir-li que s'equivoca.

El Manuel Antúnez va tirar-se endavant en el seient i es va tocar amb pausa la barba. Novament un índici de tristesa va travessar-li la mirada. Va ser només un instant, però l'expressió de la cara se li va enfosquir del tot. En veure'l així, vaig entendre de sobte que m'havia equivocat pensant que podia esperar d'ell una cooperació que evidentment no arribaria, de manera que vaig canviar d'estratègia i vaig fer una cosa que detesto.

Vaig mentir.

—Senyor Antúnez, aquesta conversa no és altra cosa que una entrevista rutinària. El Guillem és nou al centre i aquí sempre fem un seguiment

molt estret dels alumnes que hi acaben d'arribar.

—Ah —va dir assentint amb calma.

—Sóc conscient que fa poc menys de dos mesos que hem començat les classes i que els nens, sobretot a aquesta edat, reaccionen de maneres molts diferents quan els canvien d'escola. I si a això li sumem l'absència de la seva mare, hem d'entendre que el procés potser serà més... complex.

No va dir res.

—Les separacions dels pares, sobretot a l'edat del Guillem, de vegades són molt difícils —vaig afegir amb un somriure professional.

Ell va tornar a impacientar-se i va aixecar bruscament la mà, com ordenant-me que callés.

—Bé, separació, el que se'n diu separació... no és això exactament —va deixar anar, a la defensiva. De seguida va semblar que s'adonava que havia utilitzat un to massa sec i va tractar de corregir-lo—. Això nostre és per feina. L'Amanda, la meva dona, és hostessa de vol, i en fi... com que les coses estan com estan, ja feia un any que estava a l'atur i a l'agost li va sortir una oferta de feina en una companyia de jets privats de Dubai. No vam tenir gaire elecció, la veritat. Tal

com està tot, i després d'haver-me quedat jo al carrer... imagini's. —I abans de deixar-me parlar, va afegir—: Però és una cosa temporal. De moment, només seran sis mesos.

Ens vam mirar durant un parell de segons sense badar boca. En veure que el silenci s'allargava i ell no semblava disposat a trencar-lo, vaig intervenir:

—Ja ho entenc. Malauradament, cada cop en conec més casos —vaig afegir amb veu conciliadora. Ell va abaixar la mirada durant un instant—. No m'interpreti malament, senyor Antúnez. Només vull dir-li que el Guillem ha hagut d'assimilar dos canvis molt importants i molt sobtats, i que hi ha algunes... coses en la seva actitud diària que em criden força l'atenció, això és tot. I per això he pensat... com dir-ho? Fer un seguiment més detallat d'aquestes coses, sobretot si pensem que l'escola ofereix aquesta possibilitat.

—Un... seguiment?

Vaig respirar fondo.

—Sí —vaig dir, mirant-lo als ulls—. Em fa l'efecte que seria bo per al Guillem tenir una entrevista amb l'orientadora del centre.

—L'orientadora?

Vaig assentir.

—Això he dit, sí.

Va abaixar durant un segon la mirada i va tancar les mans sobre la taula. Em va semblar veure-li un tatuatge al canell, una mena d'inscripció que es perdia braç amunt per sota de la camisa. Vaig suposar el que venia a continuació i em vaig preparar per sentir-ho.

—Miri, senyoreta Sònia, no s'ho prengui malament, però el meu fill no necessita cap orientadora —va dir, tornant a aixecar la mirada. I després, quasi com si parlés amb ell mateix, va afegir entre dents—: El que necessita el meu fill és la seva mare.

Vaig saber aleshores que no m'havia equivocat a convocar-lo a l'entrevista, i també que no el deixaria sortir del despatx sense que m'hagués donat el consentiment perquè el Guillem tingués aquella primera sessió amb la Maria, la nostra psicòloga.

De manera que vaig resoldre afegir una marxa més a la conversa i utilitzar el pla B.

—Senyor Antúnez, crec que hi ha un parell de coses que li agradarà saber —vaig dir.

Va fer un gest de malfiança. La seva mirada era la d'un pare que vol saber però que no vol escoltar. Des de fa uns quants anys, i que les coses estan com estan, cada cop són més els casos com el del Manuel Antúnez: pares amb massa problemes per tirar endavant, massa capficats pel dia a dia i per solucionar allò més quotidià i poc disposats a carregar amb més pes a la motxilla. El Manuel Antúnez va arronsar-se d'espatlles.

—Estic segur que l'hi interessaran —vaig insistir.

Va moure el cap a una banda i va parpellejar. Amb la mà dreta, va acariciar-se el tatuatge que treia el cap sota la màniga de la camisa. Va fer un gest de dubte.

—Cregui'm —vaig insistir.